

World Animal Protection vs. Rabobank

Datum: 23 april 2026

Initiële beoordeling

Het doel van de initiële beoordeling krachtens de implementatieprocedures is vast te stellen of de in de melding aan de orde gestelde kwesties nader onderzoek rechtvaardigen. Zo ja, dan biedt het NCP een procedure op basis van vrijwilligheid aan waarbij de instemming van de relevante partijen wordt nagestreefd, of vergemakkelijkt de toegang daartoe, zoals een dialoog, bemiddeling of verzoening (d.w.z. 'zijn goede diensten'). Aangezien deze meldingen geen gerechtelijke procedures betreffen en NCP's geen gerechtelijke instanties zijn, kunnen NCP's geen sancties opleggen, rechtstreeks schadevergoeding toewijzen of de partijen dwingen deel te nemen aan een verzoenings- of bemiddelingsprocedure.

Inhoud

Samenvatting.....	2
Kernpunten van de melding en reactie van de onderneming.....	3
De procedure van het NCP tot op heden	5
Initiële beoordeling door het NCP	6
Conclusie	8
Vervolgstappen	8

Samenvatting

Op 2 oktober 2025 ontving het Nederlands Nationaal Contactpunt voor maatschappelijk verantwoord ondernemen ('NCP') een melding van een specifiek geval van World Animal Protection Nederland (hierna: WAP of de melder) met betrekking tot een vermeende schending van de OESO-richtlijnen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen (hierna 'de Richtlijnen') door Rabobank. Rabobank is een in Nederland gevestigde financiële instelling.

Volgens WAP heeft Rabobank diverse malen de Richtlijnen geschonden. De melder stelt dat Rabobank de negatieve gevolgen voor het welzijn van landbouwhuisdieren niet heeft aangepakt, als gevolg van het verstrekken van leningen en underwriting-diensten aan ondernemingen in de toeleveringsketen van de industriële veehouderij. De in deze melding aan de orde gestelde kwesties betreffen de vermeende schending door Rabobank van de hoofdstukken Algemene beginselen (hoofdstuk II) en Milieu (hoofdstuk VI) van de Richtlijnen.

Rabobank erkent de noodzaak om de zorgen over dierenwelzijn weg te nemen, maar geeft tegelijkertijd aan dat ze dat alleen kunnen doen binnen de beperkingen van de rol die een bank heeft ten opzichte van individuele cliënten en sectoren in de reële economie. Volgens Rabobank is de mate van betrokkenheid en de invloed op klanten vaak afhankelijk van de marktomstandigheden waarin klanten opereren, en van een rechtskader dat gefragmenteerd is. Rabobank is bereid een constructieve dialoog met WAP te hervatten, gefaciliteerd door het NCP, om kennis uit te wisselen over dierenwelzijn, waarbij elkaars respectieve rollen worden erkend en gerespecteerd. Rabobank heeft verder benadrukt dat haar bereidheid om de dialoog aan te gaan niet wil zeggen dat zij erkent de Richtlijnen te hebben geschonden.

Beknopte tijdlijn

Op 11 november 2025 hield het NCP een eerste bijeenkomst met de melder. Op 12 november 2025 hield het NCP zijn eerste bijeenkomst met de onderneming. Op 15 december 2025 ontving het NCP het eerste schriftelijke antwoord van Rabobank. Het NCP deelde het concept van de initiële beoordeling met de partijen op 27 februari 2026, die daarop binnen twee weken moesten reageren. De initiële beoordeling is op 23 april 2026 op de NCP-website gepubliceerd.

Conclusie

Het NCP is van mening dat de melding betreffende Rabobank **nader onderzoek rechtvaardigt** op basis van de volgende criteria:

- de identiteit van de betrokken partij en haar belang bij de zaak;
- of de kwestie die aan de orde wordt gesteld wezenlijk en voldoende gemotiveerd is;
- of de onderneming onder de Richtlijnen valt;
- of er een relatie lijkt te bestaan tussen de activiteiten van de onderneming en de kwestie die in het specifieke geval aan de orde is gesteld;
- de mate waarin het toepasselijke recht en/of parallelle procedures het vermogen van het NCP beperken om bij te dragen tot de oplossing van de kwestie en/of de

- uitvoering van de Richtlijnen;
- of het onderzoek van de kwestie bijdraagt tot het doel en de doeltreffendheid van de Richtlijnen.

Hieronder wordt uitgelegd waarom volgens het NCP aan deze criteria is voldaan.

Dit besluit betekent niet dat de aan de orde gestelde kwesties definitief zijn onderzocht en impliceert niet dat wordt vastgesteld of de onderneming al dan niet in overeenstemming met de Richtlijnen heeft gehandeld.

Kernpunten van de melding en reactie van de onderneming

Samenvatting van de melding

WAP beweert dat Rabobank ondernemingen in de waardeketen van de industriële veehouderij heeft gefinancierd, waaronder grote internationaal opererende vleesbedrijven, die volgens WAP bekendstaan om ernstige schendingen van het dierenwelzijn, waaronder overbevolkte faciliteiten, routinematige verminkingen en onmenselijke slachtpraktijken. De melder stelt derhalve dat Rabobank alle ‘Vijf vrijheden’¹ schendt van de Terrestrial Code (gezondheidscode voor landdieren) van de Wereldorganisatie voor Diergezondheid zoals bedoeld in de OESO-richtlijnen. WAP concludeert dat Rabobank geen gegevens kan leveren over hoe zij negatieve gevolgen voor de Vijf vrijheden monitort, voorkomt en vermindert.

De melder verwijt Rabobank daarnaast dat zij haar gepaste zorgvuldigheid op het gebied van dierenwelzijn niet in overeenstemming heeft gebracht met de Richtlijnen. Volgens de melder heeft Rabobank nagelaten betekenisvolle stappen te nemen om ernstige en grootschalige negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn in zijn financiële portefeuille te identificeren, te voorkomen of te beperken. Ondanks herhaalde pogingen van WAP sinds 2016 heeft de melder geen vooruitgang kunnen vaststellen. WAP is juist van mening dat Rabobank haar dierenwelzijnsbeleid heeft afgeschaald in februari 2025.

WAP stelt dat de relatie van Rabobank met de negatieve gevolgen is verschoven van “direct verbonden” tot “bijdragend aan”. Volgens WAP was de onderneming al lange tijd op de hoogte (of had dat moeten zijn) van de negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn die door haar bedrijfsactiviteiten worden veroorzaakt. Rabobank zou niettemin haar activiteiten hebben voortgezet en zelfs uitgebreid.

¹ De vijf vrijheden zijn: Vrijheid van honger en dorst, vrijheid van ongemak, vrijheid van pijn, verwonding en ziekte, vrijheid om natuurlijk gedrag te vertonen en vrijheid van angst en stress.

Tot slot beweert de melder dat Rabobank niet transparant is over haar lidmaatschap van bepaalde lobbygroepen en hun lobbyactiviteiten. Deze lobbygroepen proberen in de ogen van WAP actief verbeteringen bij het dierenwelzijn te voorkomen of te vertragen.

Kortom, volgens WAP heeft Rabobank met name de volgende delen van de Richtlijnen geschonden:

- Hoofdstuk VI (Milieu), commentaar 85
- Hoofdstuk II (Algemene beginselen), commentaar 6
- Hoofdstuk II (Algemene beginselen), paragrafen 11, 12 en 13

World Animal Protection verzoekt Rabobank haar gedrag in lijn te brengen met de Richtlijnen door de volgende maatregelen te nemen:

- Versterken van haar dierenwelzijnsbeleid om de ernstigste negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn in de portefeuille te voorkomen en te beperken.
- Openbaar maken van de concrete gepaste-zorgvuldigheidsprocedures en -maatregelen die met betrekking tot dierenwelzijn worden genomen, op basis van geloofwaardige prestatiegegevens.
- Instellen en implementeren van een transparant en robuust systeem voor monitoring en rapportering van dierenwelzijn in haar hele portefeuille van financiële diensten.
- Bieden van specifieke informatie over hoe Rabobank haar invloed gebruikt om dierenwelzijnspraktijken bij haar klanten te verbeteren, met inbegrip van de resultaten van deze inspanningen.
- Beëindigen van financiële betrekkingen met ondernemingen die niet bereid of in staat zijn om negatieve gevolgen voor dieren te voorkomen of te beperken, te beginnen met klanten met een hoog risico.
- Zich onthouden van het, direct of indirect, ondersteunen van lobbypraktijken of verbondenheid met brancheorganisaties die vooruitgang op het gebied van dierenwelzijn belemmeren of ondermijnen.

Reactie van de onderneming

Rabobank onderkent de zorgen die WAP heeft uitgesproken over dierenwelzijn. Rabobank is een wereldwijd opererende bank, met klanten in de sector food en agricultuur. Het onderwerp dierenwelzijn is daarom relevant voor Rabobank en moet bezien worden in een uitdagende mondiale context.

Rabobank erkent dat de wereldwijde consumptie van vlees en zuivel toeneemt en dat het huidige voedselsysteem gevolgen heeft voor de planeet. De klanten van Rabobank worden uitgedaagd hun landbouwpraktijken te veranderen en investeringen te doen, terwijl zij hun duurzame voedselproductiviteit vergroten. Tegelijkertijd nemen de zorgen over dierenwelzijn onder consumenten, in de samenleving en binnen de wereldwijde voedsel- en landbouwsector toe.

Rabobank erkent de noodzaak om deze zorgen aan te pakken, maar kan dat alleen doen binnen de beperkingen van de rol die een bank heeft ten opzichte van individuele cliënten en sectoren in de reële economie. Daarbij is Rabobank zich bewust van de complexiteit van regionale en culturele diversiteit en verschillen in de regelgeving waarbinnen klanten opereren.

Rabobank is van mening dat positieve betrokkenheid bij externe belanghebbenden, waaronder klanten, om het dierenwelzijn te verbeteren beter past bij haar rol als bank dan categorische *de-risking* en uitsluiting.

Rabobank legt uit dat zij zich inzet om klanten te helpen hun bedrijf toekomstbestendig te maken en bij te dragen aan een duurzamer voedselsysteem, inclusief mogelijke verbeteringen op het gebied van dierenwelzijn. De rol van Rabobank is niet vergelijkbaar met de directe operationele controle van klanten. De mate van betrokkenheid en de invloed op klanten is vaak afhankelijk van de marktomstandigheden waarin klanten opereren en van een juridisch landschap dat gefragmenteerd is.

In deze context heeft Rabobank een mondiale norm voor dierenwelzijn ontwikkeld met minimumvereisten waaraan klanten moeten voldoen. Rabobank evalueert deze norm voortdurend en maakt daarbij gebruik van feedback uit gesprekken met klanten en andere belanghebbenden. Rabobank voert op basis van deze norm beoordelingen uit van dierenwelzijn en streeft ernaar haar processen te verbeteren aan de hand van de Richtlijnen, die sinds 2023 ook dierenwelzijn omvatten. Naast de minimumnormen bevatten de managementsystemen van Rabobank ook aanvullende strategieën voor klantbetrokkenheid waar dit haalbaar en passend is. Rabobank gebruikt haar kennis van de sector, wereldwijde netwerken en financiële oplossingen om klanten te helpen hun positieve impact te vergroten en hun negatieve impact te verminderen.

Volgens Rabobank houdt WAP onvoldoende rekening met de rol die een bank kan of zou moeten spelen bij operationele inspecties of handhaving in het veld. Het feit dat Rabobank financiering en financiële diensten verstrekt en gepaste zorgvuldigheid betracht betekent niet dat de verantwoordelijkheid voor eventuele negatieve gevolgen van de klant aan Rabobank wordt overgedragen. Hoewel Rabobank de expertise van WAP erkent en blijft openstaan voor dialoog, heeft Rabobank een andere visie op de rol van een bank en de mogelijke impact daarvan.

Rabobank staat open voor hervatting van de dialoog met WAP, met bemiddeling door het NCP, indien de zaak ontvankelijk wordt geacht, waarbij de partijen op constructieve wijze kennis over dierenwelzijn uitwisselen en elkaars rol in het proces respecteren. De bereidheid om deze zaak nader te onderzoeken houdt niet in dat Rabobank erkent de Richtlijnen te hebben geschonden.

De procedure van het NCP tot op heden

Sinds de ontvangst van de melding op 2 oktober 2025 zijn de volgende stappen ondernomen:

- Op 9 oktober 2025 heeft het NCP een ontvangstbevestiging naar de melder gezonden en de onderneming van de melding in kennis gesteld. Beide partijen hebben ook de NCP-procedure ontvangen.

- Op 11 november 2025 hield het NCP zijn eerste bijeenkomst met de melder.
- Op 12 november 2025 hield het NCP zijn eerste bijeenkomst met de onderneming.
- Op 15 december 2025 ontving het NCP het eerste schriftelijke antwoord van Rabobank op de melding.
- Op 27 februari 2026 stuurde het NCP de ontwerp initiële beoordeling aan beide partijen die daarop binnen twee weken moesten reageren.
- Op 23 april 2026 publiceerde het NCP de initiële beoordeling.

Initiële beoordeling door het NCP

Het NCP heeft besloten de melding te aanvaarden. Dit besluit is genomen naar aanleiding van een beoordeling door het NCP of de aan de orde gestelde kwesties nader onderzoek rechtvaardigen. Bij zijn beoordeling hield het NCP rekening met de volgende zes criteria, die zijn vervat in de Toelichting op de Procedurele Aanwijzingen, paragraaf 33:

De identiteit van de betrokken partij en haar belang bij de zaak

De melder is World Animal Protection Nederland (WAP), een niet-gouvernementele organisatie die actief is op het gebied van dierenwelzijn. WAP heeft een duidelijk en reeds lang bestaand belang bij de kwesties die in deze melding aan de orde worden gesteld. De organisatie is al sinds 2016 met Rabobank in gesprek over kwesties die betrekking hebben op dierenwelzijn.

Het is gebruikelijk dat NCP's meldingen aanvaarden die zijn ingediend door een vakbond, ngo of een andere organisatie die de door hen verdedigde zaken aan de orde stellen. Aangezien de melder een organisatie is die opkomt voor belangen die betrekking hebben op de aan de orde gestelde kwesties, is het NCP van oordeel dat de melder een legitiem belang heeft in de kwesties die in de melding aan de orde worden gesteld.

Of de kwesties die aan de orde worden gesteld wezenlijk en voldoende gemotiveerd zijn

Zoals vermeld in de toelichting op de Procedurele aanwijzingen voor de NCP's, paragraaf 33, interpreteert het NCP "wezenlijk en voldoende gemotiveerd" in die zin dat, op basis van de ingediende informatie, de aan de orde gestelde kwesties relevant zijn voor de uitvoering van de Richtlijnen en worden ondersteund door voldoende en geloofwaardige informatie.

De melding is wezenlijk in de zin dat deze verwijst naar de vermeende niet-naleving van de bepalingen van de hoofdstukken II (Algemene beginselen) en VI (Milieu) van de OESO-richtlijnen.

De door de melder aan de orde gestelde kwesties worden voldoende gemotiveerd door

achtergrondinformatie, waaronder wetenschappelijke studies, een analyse van de jaarverslagen en het beleid van Rabobank, een door WAP uitgevoerde enquête en adviezen van deskundigen.

Of de onderneming onder de Richtlijnen valt

Rabobank is een multinationale onderneming in de zin van de Richtlijnen. Rabobank is een financiële instelling die wereldwijd opereert. Het hoofdkantoor staat in Nederland

Of er een relatie lijkt te bestaan tussen de activiteiten van de onderneming en de kwestie die in het specifieke geval aan de orde is gesteld

De melding betreft de financieringsactiviteiten van Rabobank in de vlees- en zuivelsector in het algemeen en haar beleid op het gebied van gepaste zorgvuldigheid en transparantie met betrekking tot dierenwelzijn als financiële instelling. De melder wijst op 52 ondernemingen in de toeleveringsketen van industriële vlees- en zuivelproductie, waaronder ondernemingen die naar verluidt negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn veroorzaken en eraan bijdragen. Volgens de melders heeft Rabobank tussen 2016 en 2024 leningen en underwriting-diensten aan deze ondernemingen verstrekt. Deze activiteiten vallen binnen de reikwijdte van de Richtlijnen.

Het NCP is daarom van mening dat er een relatie lijkt te zijn tussen de activiteiten van de onderneming en de kwesties die in de melding aan de orde worden gesteld. Het NCP benadrukt dat dit niet inhoudt dat daarmee enige conclusie wordt getrokken over de vraag of Rabobank in overeenstemming met de OESO-richtlijnen heeft gehandeld.

De mate waarin het toepasselijke recht en/of parallelle procedures het vermogen van het NCP beperken om bij te dragen tot de oplossing van de kwestie en/of de uitvoering van de Richtlijnen

Het NCP is niet op de hoogte van lopende gerechtelijke procedures met betrekking tot de kwesties die in de melding aan de orde zijn gesteld en die zijn behandeling van de zaak zouden verhinderen.

Wat het toepasselijke recht betreft, is het van belang op te merken dat de Richtlijnen, met inbegrip van de verwijzing naar de Terrestrial Code, verder gaan dan het Nederlands en het Europees recht. In hoofdstuk 1, paragraaf 2, van de Richtlijnen staat het volgende: *“in landen waarin nationale wetgeving en normen conflicteren met de principes en normen van de Richtlijnen moeten ondernemingen manieren zien te vinden om deze principes en normen volledig in acht te nemen zonder in strijd met nationale wetgeving te handelen.”* Dit specifieke geval betreft de vermeende schending van de beginselen en normen van de Richtlijnen. Al met al constateert het NCP in dit stadium geen juridische of procedurele belemmeringen die zijn behandeling van dit specifieke geval of de toepassing van de Richtlijnen zouden verhinderen.

Of het onderzoek van de kwestie bijdraagt tot het doel en de doeltreffendheid van de Richtlijnen

Het Nederlands NCP is van mening dat het aanvaarden van deze melding kan bijdragen aan het doel en de doeltreffendheid van de Richtlijnen.

De Richtlijnen hebben tot doel positieve bijdragen van multinationale ondernemingen aan de

wereldwijde economische, ecologische en sociale vooruitgang te bevorderen door verwachtingen te formuleren over maatschappelijk verantwoord ondernemen. In deze context is het NCP van mening dat deze specifieke zaak kan helpen om de verantwoordelijkheden onder de Richtlijnen toe te lichten, ook met betrekking tot dierenwelzijn, voor ondernemingen in de financiële sector.

Wat betreft de doeltreffendheid is het NCP van mening dat het door zijn faciliterende rol kan bijdragen aan een oplossing van de kwesties rond de toepassing van de Richtlijnen tussen de partijen, door zijn goede diensten aan te bieden, verduidelijkingen te geven over de toepassing van de Richtlijnen in dit specifieke geval en/of betekenisvolle aanbevelingen te doen over maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Conclusie

Het NCP is van mening dat **nader onderzoek** van deze melding **gerechtvaardigd** is op basis van de criteria die zijn vervat in de Toelichting op de Procedurele Aanwijzingen, paragraaf 33. De conclusie die het NCP heeft bereikt in deze initiële beoordeling is gebaseerd op informatie die van beide partijen is ontvangen. In deze beoordeling doet het NCP geen uitspraak over de juistheid van de beweringen van de partijen of over de geldigheid van de door hen verstrekte documenten, noch over de mogelijke gevolgen voor de in dit specifieke geval aan de orde gestelde kwesties.

Vervolgstappen

In overeenstemming met de procedure voor specifieke gevallen van het Nederlands NCP **aanvaardt** het NCP deze zaak voor nader onderzoek en biedt het de partijen zijn goede diensten aan. Het NCP heeft beide partijen gevraagd of zij bereid zijn deel te nemen aan bemiddeling/verzoening, waarbij het NCP een dialoog tussen de partijen faciliteert, met als doel tot een gezamenlijk gedragen oplossing te komen die verenigbaar is met de Richtlijnen.

De melder en de onderneming hebben de goede diensten van het NCP aanvaard. In overeenstemming met de NCP-procedure zijn verdere activiteiten die verband houden met de procedure voor specifieke gevallen vertrouwelijk zo lang de goede diensten voortduren. Het NCP neemt, samen met de partijen, de noodzakelijke stappen om een zorgvuldig en vertrouwelijk proces te waarborgen.

Als de partijen ondanks de goede diensten niet tot overeenstemming komen, onderzoekt het NCP, in principe, de kwesties en komt met aanbevelingen over de naleving van de Richtlijnen. Het NCP rondt de procedure in ieder geval af met het uitbrengen van een Eindverklaring die zal worden gepubliceerd op de website van het NCP.

De rol van Nationale Contactpunten (NCP's) is het bevorderen van de toepassing van de OESO-richtlijnen. De Nederlandse Regering heeft een onafhankelijk NCP ingesteld dat verantwoordelijk is voor zijn eigen procedures en besluiten in overeenstemming met de procedurele aanwijzingen in de Richtlijnen. Het Nederlandse NCP bestaat uit vier onafhankelijke leden, die worden bijgestaan door vier adviserende leden vanuit de meest betrokken ministeries. Het NCP Secretariaat is gehuisvest bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is politiek verantwoordelijk voor het functioneren van het

Dit is een uitgave van:

© Het Nationaal Contactpunt OESO-
richtlijnen voor Multinationale
Ondernemingen

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061

2500 EB Den Haag
[NCP-website](#)